

profesor Gj. Kajtner, blag. P. Cesar, odborniki: grof Bombelles, M. Tinkovič, B. Skalický, R. Košar, J. Frannspenger, univ. profesor J. Rittig, nar. poslanec Nemančič, L. Petovar, J. Burgstaller, F. Zemljčič. Odbor bo izvolil iz svoje sredine predsednika. V nadzorovalni odbor so prišli: ravnatelj Koller, Penca, P. Miovič, Avg. Erber.

O vinski krizi je poročal gospod Skalický kot uvod v razpravo. Odpomoč je mogoča na podlagi omejevanja produkcije, zboljšanja vinske kvalitete, organizacije produkta, organizacije trgovine in izvoza. Na to je sledila nad eno uro trajajoča zanimiva debata, zanimiva tembolj, ker se je risal položaj našega vinogradništva s stališča producentov in ne vinske veletrgovine. Zemaljsko gospodarsko veče v Dalmaciji je na podlagi dejstev dokazalo, da delajo tudi dalmatinski vinogradniki v izgubo. Z ogorčenjem se je ugotovilo, da vlada k trgovinskim pogajanjem z N. Avstrijo ni pritegnila nobenega Slovenca in Hrvat. Narodni poslanec Nemančič je podrobno pojasnil to zadevo, povdarjajoč, kako se je Jugoslovanski klub potegoval v tem oziru in kak odgovor je dobil od ministra Kojčiča. Zahtevalo se je znižanje trošarine, prevoznih stroškov, strožje paznje glede tihotapstva z vini ob mejah v našo državo, prepoved uvoza itd. Ravnatelj Zimmermann je zahteval najstrožjo kontrolo kleti, in posebno po železniških restavracijah, kjer se toči tujcem in potnikom največkrat pravi — šund v sramoto našega vinogradništva. (Splošno pritrjevanje.) Vinogradnik Košar je povdarjal potrebo jedinstvenega vinskega tipa za razne vinske okolišje in pokrajine, in ki bi se ustvaril najlažje na podlagi vinarskih združenj. Vinski izvoz bo zamogel prosperovati le, ako bomo znali rezati naša domača vina po okusu inozemskih konzumentov. Treba je nove orientacije. Govorniki so združili svoje zahteve v resoluciji, ki se odpošlje na pristojno mesto. Resolucijo objavimo prihodnjik.

Tretjo in četrto točko dnevnega reda je tvorilo vprašanje vinskega zakona in pobiranje direktno rodečih trt. O prvem vprašanju je poročal gospod profesor Kajtner, o drugem g. Skondrič. Tozadevne resolucije pridejo pred poseben odbor, da jih končno veljavno združi.

Glede lastnega društvenega glasila, ki bi stalo ogromno denarja, se je odločitev prepustila odboru, da ukrene potrebno.

Zastopnik lista «Jugoslovanski sadjar in vočar», se je izjavil, da bi prepustili v vsaki številki po štiri strani vinogradnikom, ako bi se vsak ud vinarskega društva zavezal plačati naročnino.

Med slučajnostmi je omeniti zahtevo po znižanju tarifa za uradno kemično preiskuševanje vina, ki znaša danes 200 D za vsako preiskušnjo. Tudi domači konjak se naj zaščiti s posebnim zakonom. Univ. prof. Rittig je pozval vinogradnike, da se udeležijo zagrebške vinske borze, ki se vrši vsako prvo sredo v mesecu ob 10. uri popoldne. Dosedaj je bila zastopana samo vinska trgovina. Vinogradnik Košar zahteva, da se sprejme v odbor tudi dva člana vinogradnika, ker tangira zakon v največji meri tudi interese vinogradnikov. Zastopnik Glavnega Saveza hrvatskih zadrug, je zahteval uvodoma spremembo pravil Zveze vinogradnikov, ki tvori danes nejasno zmedo. Meseca septembra t. l. se bo vršil v Mariboru kongres vinogradnikov zvezan s šizletom v Haloze in Ljutomerke gorice. Ob drugi uri popoldne se je zaključil ustanovni občni zbor, ki je pokazal, da se morajo najti najprej koristi pokrajinskih vinogradnikov v trdni organizaciji.

Ali sem že obnovil naročnino?

Zaman je zvonil predsednik, zaman so mirili policaji, kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da ni prišel iz dvorane nov glas: «Aleš govori —! Tihno sedaj —!»

Med hrupom in šundrom je nadaljeval sodnik.

«Zadeva bi bila s tem vašim odgovorom pravzaprav rešena. Vaša izjava potrjuje izjave drugih prič in jim daje popolno dokazilno moč. — Pa razložite nam eno reč! Ko je umrl vaš sluga, ste si naredili njegovo ime. Čemu ste to storili?»

«Čemu —? Očitajoče, užaljeno je donel Alešev glas, iz njegovih oči so sršale strele, krog usten mu je legala grenka trpkost. To je bil ves tisti Aleš Blaž, kakršnega so poznali iz njegovih del, neustrašen, pogumen, bojevit, oster in rezek v besedah, uničujoč v kritiki, odločen in jeklen v sodbi. «Čemu —, me vprašate! To vam vem prav toliko povedati, kakor če bi me vprašali, zakaj sem v tej ali oni svoji povesti orisal značaje oseb tako in ne drugače! Morebiti je temu kriva moja nekdanja — nekdanja pravim, ker sedaj sem jo srečno prebolel — značajna slabost, moj strah pred javnostjo. Morebiti pa so temu krivi tudi drugi ljudje —. Vse sem vam dal, kar sem imel, svoje zmožnosti, svoj denar, svoj čas, svojo srčno kri sem vam dajal s svojimi deli —. In še več bi vam bil rad dal. Izpopolniti sem se hotel, velike ideale sem hotel doseči, z veseljem bi bil delal, ustvarjal še večja dela —. In kaj ste vi storili? Vi, ki ste poklicani zastopniki javnosti, poklicani varuhi umetnosti in kulture —! Še zmenili se niste zame, prezirljivo ste šli mimo mojih potreb. Ljudstvo me je kupovalo in bralo, vi ste obogateli od mojega dela, jaz pa sem obubožal. Uničili ste mi moje ideale, strli ste mi moje vere v poštenost družbe, moje vere v ideale —.

Kaj h čemo?

Nekateri ljudje težko slišijo besedo «politika». — Mislijo si, da je politika to, če se kregata dva soseda zavoljo kakega časopisa. Zelo nevarno je politično ozračje ob času volitev: ta se je vlekel za demokrate, oni za Kmetstvo zvezo ali «klerikalce» — slišali smo o samostojnih in radikalnih in še nekaterih drugih strankah. Slovensko ljudstvo je z velikansko večino stopilo na tisto stran, ki zahteva več pravic in večje svobode za Slovence. Tedaj, ko je dr. Korošec s svojimi poslanci agitiral za avtonomijo Slovenije, je vse šlo za njim — razum par zagriženih liberalcev in samostojnežev. Ogromno delo so vršili naši poslanci v državnem zboru — povsod nestopali proti izžemanju našega ljudstva. Zdaj si prizadevajo ustvariti opozicijski blok, ki bi prevzel vlado za Pašičem.

Zerjavova stranka, ki služi Pribečeviču, najbolj zagriženemu centralistu — vsiljuje svoje časopisje «Jutro», «Domovina» vsem, od začetka brezplačno, vedno pa s tisto tiho željo in namenom, da bodo vsi naročniki teh listov pri prihodnjih volitvah, če že ne z njimi volili, pa vsaj delali proti SLS —.

Naši kmetje se strašno pritožujejo zoper krivične davke.

Dohodnino plačujejo, da se jim kar črna dela pred očmi — a če si bo pa naročil časopis, glej ga spaka — na njegovi polici leži «Kmetijski list» ali «Domovina», to sta ravno tista dva, ki venomer kričita, da Slovenci lahko plačajo, ker so bogati . . . Centralizem . . . številna nadmoč srbskih poslancev vedno pritiskata k tlom naše zahteve . . . a naš človek, ki si želi več pravic, pa čita take časopise, ki se sramujejo slovenskega imena in plavajo v neki puhli jugoslovansčini, ki nas je osrečila, da smemo plačevati in plačevati, da se vse kadi, a kakih pravic zase zahtevati . . . oh, to bi ne bilo državotvorno, to je — protidržavno!

Pa saj vendar tudi naveden človek lahko presodi na primer s kom drži «Domovina». Če prebere le en list, mora biti res s slepoto udarjen, kdo ne najde, kako ta list hvali centralizem, liberalizem in kako se norčuje iz avtonomije. Brez avtonomije ni za nas olajšave nikjer: ne pri davkih, ne pri vojaštvu, ne pri šolstvu — prav nikjer ne — in liberalni list se roga našemu stremljenju po avtonomiji!

Prava politika je skrb za lastne pravice na vseh poljih. Svoj denar, svoj ključ do kase, svoje šole, svoje uradnike itd. hočemo sami imeti, ne pa biti tako, kakor tisti revež, ki je pod kuratelo — in liberalni listi se veselijo, če je slovenski kmet pod centralistično kuratelo —.

Marsikateri bralec «Domovine» si misli: kaj komu škodi, če berem ta list. — Kaj pa briga koga, če sem nanj naročen. Imam svojo voljo, delam kar hočem. Vse to je deloma res. Svojo voljo imaš delaš, kar hočeš . . . če torej vlečeš s tistimi, ki nas odirajo in ki zasmehujejo slovensko ime, potem se pa nikar ne pritožuj čez visoke davke in takse, temveč z veseljem segaj v svoj polni žep in Boga zahvali, da boš kmalu popolnoma osvobojen, osvobojen namreč svojih pravic in svojega denarja. Razlika med nami in demokrati je pač ta: mi se borimo za svoje pravice, oni pa za velesrbske in centralistične —.

Županski tečaji.

Tekom meseca marca priredi Županska zveza za Slovenijo na Stajerskem in v Prekmurju 6 tečajev za

Ali je čudno, da sem zasovražil javnost, svet in vse, ki so tako hudo grešili nad menoj, ali je čudno, da sem se umaknil in se skrili? Ujezilo me je to življenje, poiskal sem si drugega, mir sem hotel imeti. — Čemu me zasledujete, zakaj mi ne daste miru? Sel sem iz življenja, pa za menoj ste prišli! Zakaj me ne pustite da živim kakor sam hočem? — Še tole vam bom povedal. Ne bilo bi mi treba priti sem. Kaj mene briga, če se toži moj sorodnik z mojim založnikom in s kraljevsko akademijo! Privoščil bi založniku in tudi akademiji, da prav pošteno nasedeta. To bi bila pravična kazen za vse krivice, ki sta mi jih storila. Nikakor me ne poprašujte, kaj sta mi storila! Ponos in skromnost mi branita, da bi o tem govoril. Le to rečem, da bi ne bilo treba vsega tega, kar se danes tukaj godi, če bi bili ti ljudje poštene in pravični do mene —.

Pa bodil priznam, da imam tudi jaz slabosti in da sem zagrešil tudi jaz prestopke, za katere me najbrž že čaka kazen. Zato nočem vračati hudega s hudim. Prišel sem, da rešim čast založniku in kraljevski akademiji, — njima, ki sta največ zagrešila na meni. Izjavil sem in izjavljam še enkrat, da sem Aleš Blaž, da so moja last tista tri dela, ki je zavoljo njih danes tožen založnik, in da mu dam polno oblast, jih založiti in izdati kakor vsa druga moja prejšnja dela. — Sedaj pa ne pustite pri miru!

Komaj zadržano ljudsko navdušenje je iznova zavalovalo. Uglušujoče ploskanje, burno vzklikanje je kakor vihar završalo po razsežni dvorani. «Živijo Aleše — Živela plemenitost!» — «Fej akademija! Fej Dvorščak!» je donelo vse vprek, ljudje na hodniku so pritisnili v dvorano, oni v dvorani so pritisnili naprej, žem-

župane in občinske odbornike. Županski tečaji se v Sloveniji vršijo že od leta 1910. Tedaj je na pobudo «Kmetijske županske zveze» krajnski deželni odbor (ki je bil v rokah SLS) začel prirejati po vsem Kranjskem županske tečaje. Na tečajih so predavali deželni uradniki, stroški so se krili iz deželnih sredstev.

Županske tečaje je deželni odbor prirejal prav do izbruha vojne in s tem izvršil za izboljšanje občinske uprave in olajšave poslovanje županov izredno zaslužno delo. Vojna je prekorišnim županskim tečajem napravila konec. Pred 3 leti, leta 1921 pa se je bivša «Kmetijska županska zveza» poživila in preosnovala v «Župansko zvezo za Slovenijo». Prenovljena županska zveza se je takoj z vso vnemo lotila predvsem prirejanja županskih tečajev, a sedaj ne več samo na Kranjskem, ampak po vsej Sloveniji! Prvi županski tečaj po vojni se je vršil v Celju leta 1921. Našim županom in občinskim možem je ta tečaj še v najlepšem spominu. Leta 1922 so se vršili županski tečaji v Mariboru, Rajhenburgu, Konjicah in Slovenjgradu. Lansko leto pa je volilni boj preprečil toliko potrebne županske tečaje.

Letos se vse nedelje meseca marca in pa na praznik Marijinega oznanjenja vršijo po Stajerskem in v Prekmurju županski tečaji in sicer:

I. 2. marca ob 10. uri dopoldne v Mariboru (Lekarniška ulica 6) za celo okrajno glavarstvo Maribor (sodni okraj: Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica);

II. 9. marca ob 10. uri dopoldne v Ptuj (minoritski samostan) za okrajno glavarstvo Ptuj (sodni okraj Ptuj in Ormož);

III. 16. marca ob 9. uri v Celju (hotel Beli vol, vrtna dvorana) za okrajno glavarstvo Celje (sodni okraj Celje, Laško, Smarje, Vransko in Gornji Grad) ter sodna okraja Rogatec in Soštanj;

IV. 23. marca ob 11. uri v Ljutomeru (okrajna poposojilnica) za okrajno glavarstvo Ljutomer, (sodna okraja Ljutomer in Gor. Radgona);

V. 25. marca ob 9. uri v Murski Soboti (prostori se še določijo) za Prekmurje.

VI. 30. marca ob 9. uri v Kozjem (okrajna hranilnica) za sodni okraj Kozje;

Predavajo gg. uradniki iz Maribora, o vojaških zadevah pa gospod major Jurkovič.

Župani in občinski odborniki!

Vsi polnoštevilno na županske tečaje! Bo v korist Vam in občinam, ki so Vam izročene v upravo!

Setev in negovanje gozdnih drevesc.

Za setev potrebno seme naberemo sami, ali pa ga kupimo v zanesljivi prodajalnici. Seme mora biti zrelo in dobro shranjeno ter mora izhajati od popolnoma zdravih dreves. Nabiranje semen v gozdih, kateri se naravnim potom pomlajujejo, je škodljivo in se mora omejiti na kraje, kjer je naraščaj že zagotovljen ali na takšne gozde, ki se še ne pomlajujejo. Storži od iglastega drevja naj se pobirajo kolikor mogoče na posekanem ali v ta namen določenem drevju. Najbolje se jih trga z dolgimi drogi, na katerih je pribita na konec posebna kljuka iz železa.

Nabiranje drevesnih semen.

Smrekovi storži dozore oktobra in se trgajo do spomladi. Približno v istem času dozore tudi jelkovi, ki se pa morajo takoj potrgati, sicer se seme izlušči in odpade. Mecesnovi storži dozore tudi v oktobru in se od-

ske so kričale, s treskom se je podrla pregraja, vključ ugovorom in naporom slug in policije so se prerinili odlični možje k Blažu, ga objemali, mu stiskali roke —. In iznova in vedno nanovo je izbruhnilo navdušenje in si dalo duška v vzklikanju in ploskanju.

Le malokdo je opazil gručo ljudi, ki se je sbirala krog Šimena Blaža. S prezirljivim smehom na suhem, koščenem obrazu je Šime Blaž nekaj razlagal svojemu zagovorniku, kazal na Aleša in krilil z rokami.

Zagovornik je stopil k predsedniku.

Cele četrte ure je trajalo, da se je polegel vihar in da je končno sodni dvor spet prišel do besede.

«Gospod Aleš Blaž», je začel sodnik, «tožitelj zagovornik zahteva, da podate zadostne dokaze za svoje izjavo. Vprašam vas torej: Ali morete dokazati, da ste v resnici Aleš Blaž?»

Spet je zavladal molk po dvorani. Pa to je bil grozeč molk. Pritajeno mrmranje je šlo po množicah, nekdo je zaklical: «Mi ne potrebujemo dokazov! — Fej Šime Blaž!»

Šime Blaž je posmehljivo gledal Aleša.

«Dokazati —?» je rekel Aleš Blaž in ponosno zamahnil z roko. «Moja dela so dokaz dovolj, da sem Aleš Blaž!»

«Prepisoval bi vsak šušmar!» je zaklical Šime.

«Molčite!» ga je zavrnil predsednik. «Besedo ima griča, gospod — gospod Aleš Blaž. Če hočete kaj povedati prosite za dovoljenje!»

Šimenov zagovornik se je oglasil.

(Konec prihodnjik.)